

<https://helda.helsinki.fi>

Svenskan stark i de ungas vardag : glädjande stor användning av svenskspråkiga medier

Stenberg-Sirén, Jenny

Finlands svenska tankesmedja Magma

2021-02-25

Stenberg-Sirén , J 2021 , Svenskan stark i de ungas vardag : glädjande stor användning av svenskspråkiga medier . i Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 : Del 2: Språk, medier och hobbyer . Finlands svenska tankesmedja Magma , Helsingfors , s. 11-20 . <
https://magma.fi/wp-content/uploads/2021/02/Den-svenskspr%C3%A5kiga-ungdomsbarometern-2020-del-2_med-fo
>

<http://hdl.handle.net/10138/338197>

---

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

magma

DEN SVENSKSPRÅKIGA UNGDOMSBAROMETERN 2020

Del 2. Språk, medier och hobbyer

Kaisa Kepsu & Lia Markelin

**Med forskarkommentarer av
Tomas Järvinen och Jenny Stenberg-Sirén**

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020

DEL 2: SPRÅK, MEDIER OCH HOBBYER

UTGIVARE Tankesmedjan Magma, www.magma.fi

Magma 2021

UTGIVEN MED STÖD AV Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr

TRYCK Oy Nord Print Ab

FORM OCH DATAVISUALISERINGAR KRUT Collective, krut.fi

ISBN: 978-952-7328-16-3 (online)

ISBN: 978-952-7328-17-0 (print)

Magma:

ISSN-L: 1798-4629

ISSN: 1798-4629 (print)

ISSN: 1798-4610 (online)

Innehållet fritt tillgängligt med vissa förbehåll:

Magma önskar få största möjliga spridning av de publikationer som ges ut. Därför kan våra rapporter fritt laddas ner via www.magma.fi. Det är tillåtet att kopiera, citera och återge avsnitt ur denna publikation förutsatt att källan anges samt att innehållet inte förändras eller förvrängs.

INNEHÅLL

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020. Del 2: Språk, medier och hobbyer	4
KOMMENTAR 1: Jenny Stenberg-Sirén Svenskan stark i de ungas vardag	11
KOMMENTAR 2: Tomas Järvinen Vilken roll har fritid och hobbyer för ungdomars välmående?	21
BILAGA 1 Om studien: tillvägagångssätt och urval	33
BILAGA 2 Enkätformulär för den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020	37

Detta är den andra delen av den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 Sammanlagt 545 svenskregistrerade unga i åldern 15–19 år deltog i enkäten.

Målet är att få en uppfattning om hur unga använder språk och medier samt, för första gången, också en föreställning om deras fritidsintressen och hobbyer. Opinionsundersökningen åtföljs av två forskarkommentarer, som finns i den längre versionen av rapporten (se magma.fi). Där beskrivs också undersökningen och metoderna mer i detalj. Materialet samlades in av Taloustutkimus per telefon under våren 2020. Den första delen, som behandlar de ungas välmående och syn på framtiden, publicerades i november 2020. Projektet möjliggjordes med hjälp av finansiering från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr. Den svenskspråkiga ungdomsbarometern publicerades för första gången år 2018.

Språk och identitet

67%

Många svenskspråkiga unga känner att de är en del av en minoritet: 67 % år 2020 och en något mindre andel (60 %) år 2018. Av dem som känner en minoritetstillhörighet uppger nästan alla (97 %) att det är för att de talar svenska. Detta gäller inte enbart enspråkigt svenska, utan mer än hälften av de respondenter som primärt identifierar sig som tvåspråkiga upplever också att de är en del av en minoritet. Bland andra orsaker till varför man känner sig som en del av en minoritet kan man framför allt nämna "livsstil" (15 %) och "sexualitet eller könsidentitet" (8 %).

60%

Största delen (60%) av de unga identifierar sig främst som svenskspråkiga. Omkring en tredjedel (30%) känner sig mest som tvåspråkiga (finska och svenska). De regionala skillnaderna följer ett bekant mönster. De som identifierar sig som primärt svenskspråkiga bor främst i Österbotten, på Åland, i västra och östra Nyland, men till viss del även i de större städerna. En tredjedel av respondenterna från Helsingforsregionen identifierar sig som svenskspråkiga. Samtidigt kommer majoriteten av undersökningens tvåspråkiga respondenter från huvudstadsregionen. En ökande flerspråkighet syns även bland de svenskregistrerade: 8 % av respondenterna i enkäten anger att de är trespråkiga. Av dessa bor de flesta i Helsingforsregionen och i Österbotten. Endast 1 % anger en finskspråkig identitet i första hand och 2 % någon annan språklig identitet.

Svenskan är det språk de unga använder mest.

I enkäten ombads de unga att uppskatta i vilken utsträckning de använder svenska, finska, engelska och övriga språk i olika vardagssituationer (så att den totala procenten blir 100).

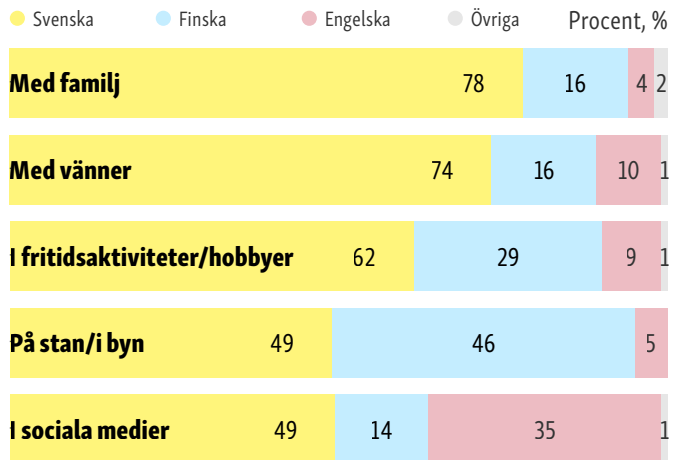
Användningen av språken varierar i olika domäner. Svenskan är stark i hemmen, så som mätningen år 2018 också visade, och även i vänkretsen. I snitt uppskattar ungdomarna att drygt tre fjärdedelar (78 %) av deras kommunikation i hemmet går på svenska och mindre än en femtedel (16 %) på finska. Språkanvändningen med vänner följer samma mönster. I mer offentliga sammanhang talar de unga mer finska. Detta gäller framför allt i samband med fritidsaktiviteter och i synnerhet på stan eller i byn. Men svenskan är fortsättningsvis det dominerande språket bland dem som besvarade enkäten.

Medeltalen döljer en stor variation i de enskilda individernas språkbruk.

Analyserar man hur svaren fördelas ser man att en del av ungdomarna talar nästan bara svenska (235 personer), också i samband med fritidsaktiviteter (167 personer). Samtidigt finns det också unga som knappt använder svenska alls i hobbysammanhang (78 personer). Stor spridning hittas även i de övriga språkdomänerna.

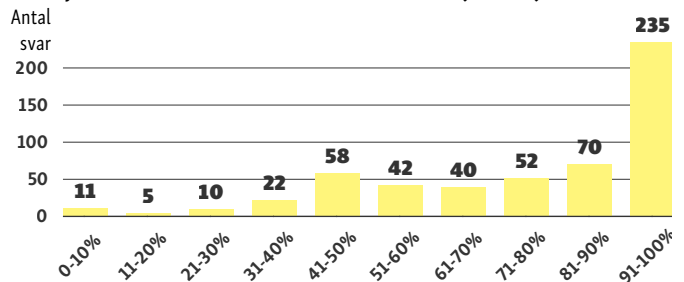
Svenskan stark i vardagen

Fråga: uppskatta i vilken utsträckning du använder svenska, finska, engelska och övriga språk i olika vardagssituationer (så att den totala procenten blir 100, medeltal).

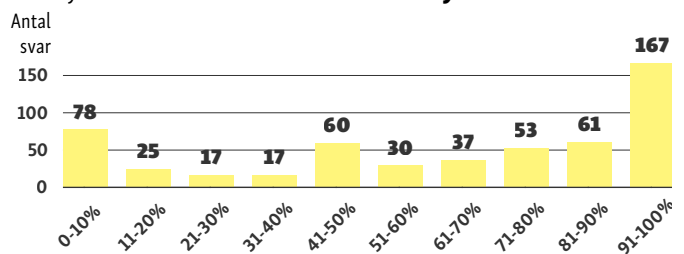

... men bakom medeltalen stor variation

Hur mycket **svenska** använder du med din **familj/familjer**?

Hur mycket **svenska** använder du i **dina hobbyer**?

Språkanvändning enligt språkgrupp

Skillnaderna i användningen av svenska och finska är stora beroende på språkgrupp och var i Finland man bor.

Även ungdomar som identifierar sig som tvåspråkiga använder mer svenska än finska hemma, med vänner och i sociala medier, medan finskan dominerar i fritidsaktiviteterna och i det offentliga rummet. De unga som bor i storstäder estimerar att de talar finska på stan i 70 % av situationerna, medan medeltalet för de unga som bor utanför storstadskommunerna är 30 %.

Unga i alla språkgrupper använder mycket engelska i sociala medier.

Omröring 35 % av kommunikationen på sociala medier går på engelska. Att engelskan är stark i den digitala omgivningen var tydligt även i den förra ungdomsbarometern 2018. I andra domäner verkar engelskan däremot inte ha någon särskilt framträdande roll, utom för unga som definierar sig som trespråkiga. Användningen av engelska på stan är till exempel inte större bland svenskspråkiga än bland tvåspråkiga.

Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100.

● Svenska ● Finska ● Engelska ● Övriga

Med din familj / familjer

Procent, %

Svenskspråkig	91	4	4	1
Tvåspråkig (svenska-finska)	59	36		3
Trespråkig	61	27	7	5

Med dina vänner

Svenskspråkig	86	5	8	1
Tvåspråkig	58	34		8
Trespråkig	52	20	26	2

På dina hobbyer/fritidsaktiviteter

Svenskspråkig	78	14		9
Tvåspråkig	38	56		5
Trespråkig	35	41	21	3

På stan / i byn

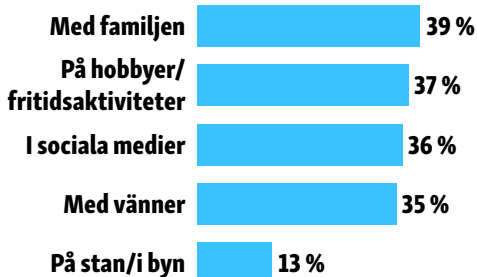
Svenskspråkig	64	30		5
Tvåspråkig	24	72		5
Trespråkig	27	66		7

I sociala medier

Svenskspråkig	59	6	34	1
Tvåspråkig	38	29	32	1
Trespråkig	26	15	57	2

Många använder ingen finska

Andel som uppgett 0 % finska i följande sammanhang.

En betydande del av de svenskspråkiga ungdomarna använder inte alls finska i vissa sammanhang. En tredjedel av respondenterna (189 personer) uppger att de inte talar finska alls (0 %) med sina vänner. Något fler respondenter talar ingen finska med familjen (215), i hobbyer (200) eller i sociala medier (198).

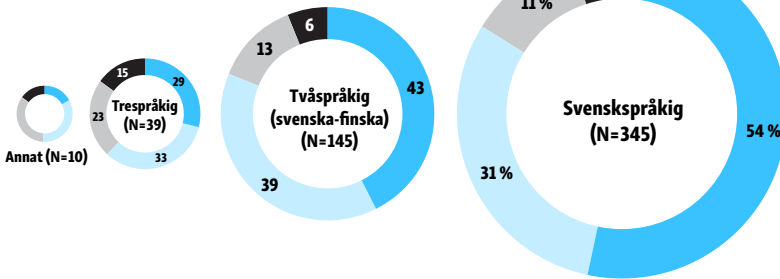
En mindre grupp svenskspråkiga verkar leva ännu mer avskilt från det finska språket. Nästan 20 % (96 personer) använder ingen finska i vanliga vardags-situationer: vare sig i umgänget med familjen, med vänner eller under fritidsaktiviteter. De flesta bor i Österbotten och på Åland, men några av dem bor även i huvudstadsregionen, och de identifierar sig som svenskspråkiga.

Mediebruk och språk

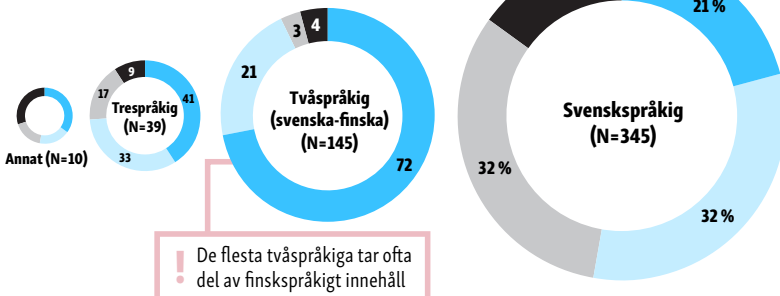
De olika pajerna representerar olika språkgrupper enligt gruppens storlek. Stapeln till höger anger medeltalet för alla språkgrupper.

Hur ofta tar du del av ...

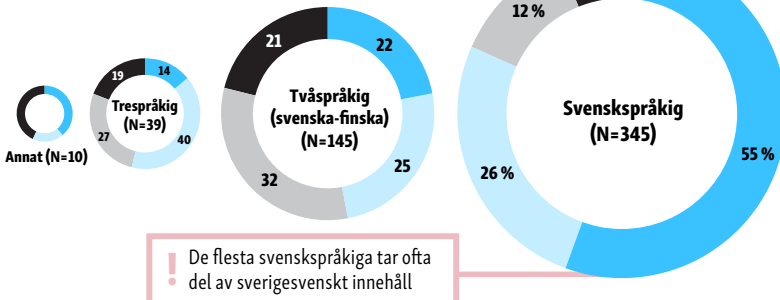
... finlandssvenskt medieinnehåll?

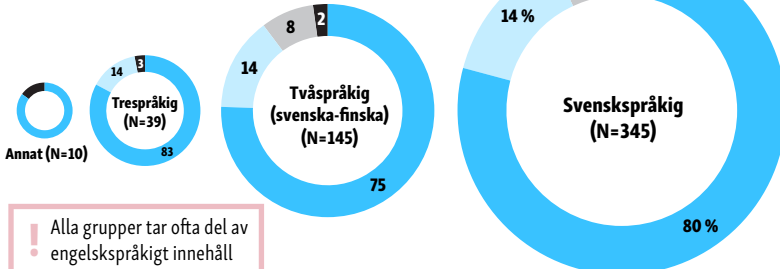
... finskspråkigt medieinnehåll?

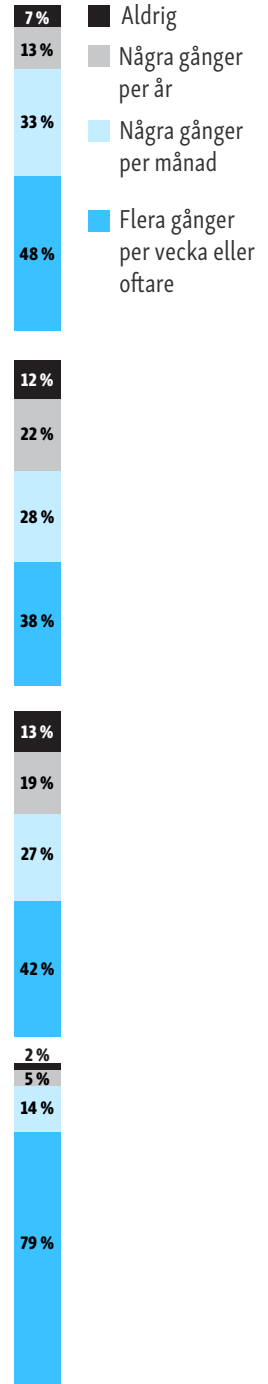
... sverigesvenskt medieinnehåll?

... engelskspråkigt medieinnehåll?

Alla språkgrupper (N=545)

De finlandssvenska medierna är ett synligt inslag i de ungas medieanvändning. Över 80 % av de unga tar del av finlandssvenskt medieinnehåll minst några gånger per månad och nästan hälften (48 %) minst ett par gånger per vecka. Med medieinnehåll menas här radio, musik, tv-serier, tidningar, på nätet, i sociala medier osv. Finlandssvenskt medieinnehåll används både av unga med svenskspråkig och med tvåspråkig identitet.

Finskspråkigt och sverigesvenskt medieinnehåll är ungefär lika populärt men når olika individer. Finskspråkigt medieinnehåll förekommer i någon mån för de flesta, men lockar i högre grad tvåspråkiga – största delen av dem tar del av medieinnehåll på finska ofta eller rätt ofta. Sverigesvenskt medieinnehåll lockar främst svenskspråkiga.

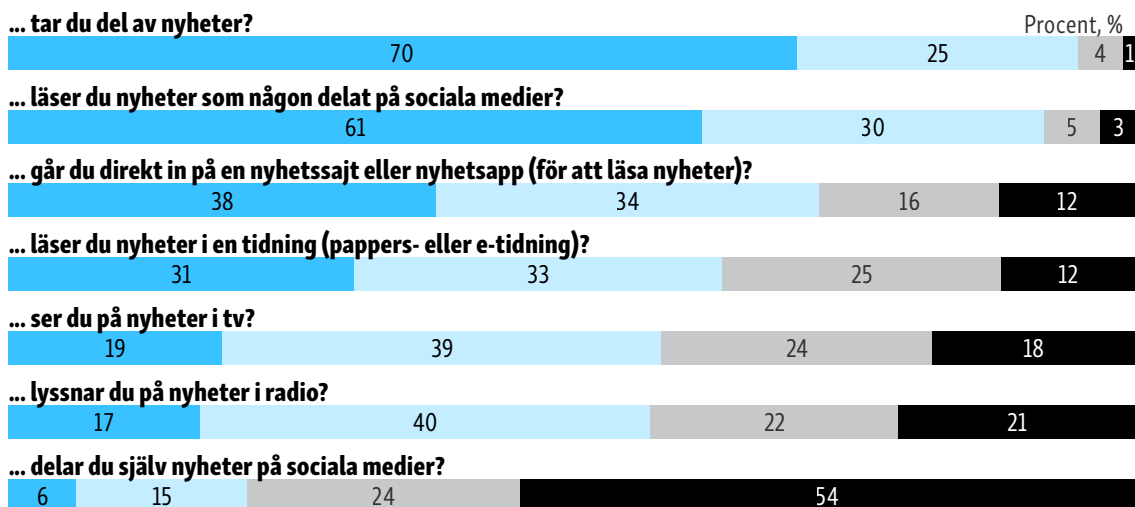
Engelskspråkigt medieinnehåll har den starkaste ställningen oberoende av språkgrupp: 79 % av alla respondenter använder engelskspråkigt medieinnehåll flera gånger i veckan.

Unga och nyheter

Ta ställning till följande frågor om nyheter.

- Flera gånger per vecka eller oftare
  Några gånger per månad
  Några gånger per år
  Aldrig

Hur ofta...

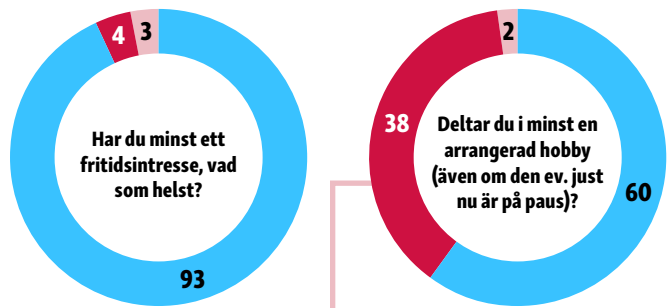
Svenskspråkiga unga tar del av nyheter via många olika kanaler. Överlägset mest läser de nyheter via sociala medier, men även de traditionella medierna – radio, tv och tidningar – är förhållandevis starka. Nästan alla ungdomar (95 %) tar del av nyheter minst någon gång per månad och 70 % av respondenterna flera gånger per vecka eller oftare.

Nästan alla har ett fritidsintresse

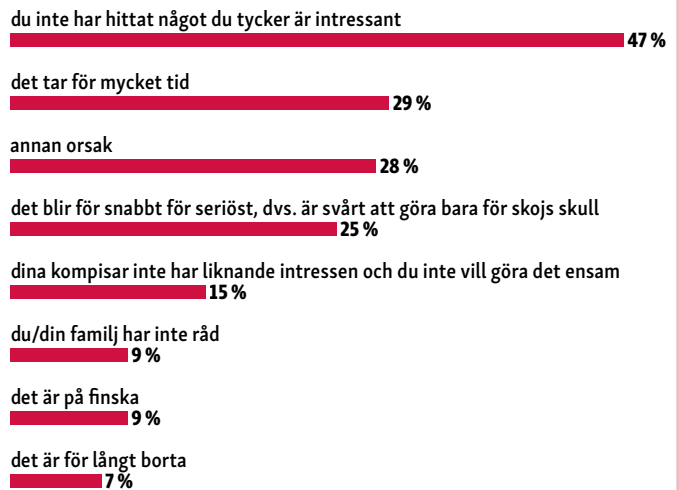
● Ja ● Nej ● Kan inte säga Procent, %

De flesta av enkätens ungdomar (93 %) uppger att de har minst ett fritidsintresse, vad som helst. Där- emot deltar endast 60 % i någon arrangerad hobby. De vanligaste orsakerna till att inte delta är att man ännu inte lyckats hitta en intressant hobby eller att den tar för mycket tid. Motiven är relativt sällan ekonomiska eller språkliga. En av tio uppger att de inte har råd, eller att hobbyverksamheten går på finska.

Olika former av hobbyverksamhet tycks attrahera unga i stora städer (66 %) mer än unga i mindre städer och på landsbygden (56 %). En något lägre delaktighet i arrangerad hobbyverksamhet syns även bland unga med en ensamstående förälder (50 %) och bland de som har två hem (44 %). Även de ungas språktillhörighet verkar spela en roll. De som identifierar sig som tvåspråkiga (75 %) deltar oftare i arrangerade hobbyer än de som har en svensk- språkig identitet (55 %).

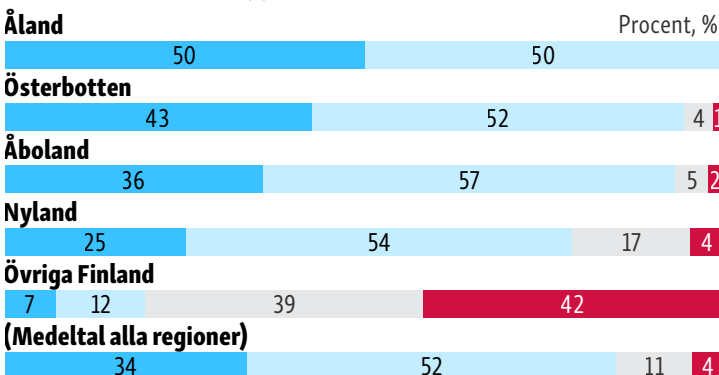

Ifall du INTE deltar i någon arrangerad hobby, beror det på att ... (andel som svarar ja, N=209),

Finns det hobbyverksamhet på svenska?

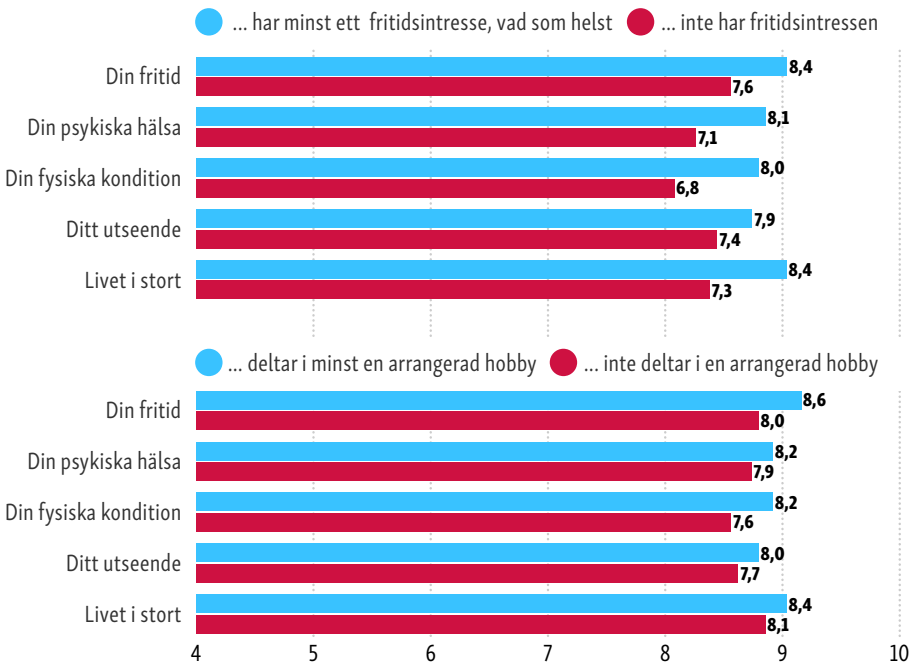
● Ja, och jag deltar i den ● Ja, men jag deltar inte i den ● Vet ej ● Nej

Det verkar finnas ett relativt gott utbud av svenskspråkig hobbyverksamhet runtom i Svenskfinland. Endast 4 % säger att det inte finns någon hobbyverksamhet på svenska där de bor. Sämst är situationen i de finskspråkiga kommunerna. En av tre svenskspråkiga unga deltar i hobbyverksamhet på svenska; i Österbotten och på Åland nästan hälften.

Ungdomar med fritidsintressen uppger att de är nöjdare med livet

Skolvitsord (4–10) för hur nöjd du är med livet, medeltal bland dem som...

Ungdomar som har ett fritidsintresse och deltar i hobbyer verkar rent generellt må bättre.

De som deltar i hobbyer känner sig till exempel mer sällan ensamma och ger högre vitsord för sitt välmående. Speciellt tydlig är skillnaden då de unga bedömer sin fysiska kondition. De som är med i en organiserad hobby ger sin fysiska kondition vitsordet 8,2. De som inte deltar i någon arrangerad hobby ger 7,6 och de som inte alls har något fritidsintresse ger vitsordet 6,8.

Också de som har en tvåspråkig identitet bedömer sin fysiska kondition med ett högre vitsord än de med en svenskspråkig identitet (8,4 respektive 7,8) och håller oftare med om att de rör på sig tillräckligt (tvåspråkiga 80%, svenskspråkiga 61%). Som vi såg tidigare deltar tvåspråkiga också mer aktivt i arrangerade hobbyer.

Den som inte har något fritidsintresse (28 personer eller 5% av respondenterna) verkar ha

det svårare på många livsområden. De säger sig bland annat ha sämre kontroll över sitt liv och många känner dessutom mer stress och ångest än de unga i snitt. Bara 25% upplever de rör på sig tillräckligt.

Sammantaget finns det intressanta samband mellan välmående och ett fritidsintresse, men också mellan språkgrupp och deltagande i olika former av hobbyverksamhet. Vad den senare trenden kan tänkas bero på är inte helt klart. Är tröskeln för deltagande i olika former av fritidssysselsättning kanske lägre om man klarar sig obehindrat på finska? Eller handlar det om skillnader i livsstil mellan stad och landsbygd? En närmare diskussion om både de ungas förhållande till hobbyer och ungdomarnas språk- och mediebruk hittas i forskarkommentarerna i den längre versionen av rapporten.

Svenskan stark i de ungas vardag

– glädjande stor användning av svenskspråkiga medier

Jenny Stenberg-Sirén

FD, forskare vid Svenska litteratursällskapet i Finland

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 visar dels på bekanta mönster, dels på lite överraskande siffror då det gäller de ungas språk- och medieanvändning. Det svenska är starkt bland dessa ungdomar, vilket bekräftar resultaten från den förra ungdomsbarometern (2018). Detta visar sig på flera sätt. För det första *känner* många av dem sig som svenskspråkiga, vilket har att göra med den språkliga identiteten. För det andra *använder* dessa ungdomar mycket svenska, och det gör de i många domäner. Och för det tredje använder många av dem *medier på svenska* i hög grad, vilket kan kopplas ihop med både språkanvändning och identitet.

Majoriteten känner sig som svenskspråkiga

Språklig identitet är ett oerhört mångfacetterat begrepp, som är svårt att mäta. Därför är frågan som nu ställdes i ungdomsbarometern, "Känner du dig MEST som svenskspråkig/tvåspråkig/finskspråkig/trespråkig" rätt bra – den utesluter inte att man känner sig ibland som det ena och ibland som det andra. Hur man definierar sin språkliga identitet kan bero på situationen, på sällskapet eller på dagsformen. Identiteter är levande och föränderliga och framför allt är de sällan uteslutande; man kan ha flera olika identiteter, som bygger på varandra och går in i varandra. Identiteter kan också vara kontrastiva. Som exempel kan nämnas att en del informanter i Magma-studien *Svenska, finska, engelska – komplement eller*

alternativ?¹ definierade sin finlandssvenskhet mot det sverigesvenska. Detta framkom speciellt bland dem som bodde i svenskspråkiga miljöer där finskan inte utgör en klangbotten.

En förhållandevis hög andel (60 procent) av respondenterna i ungdomsbarometern har angett att de känner sig mest som svenskspråkiga, medan ca 30 procent har uppgett att de känner sig mest som finsk-svenskt tvåspråkiga. Detta betyder dock inte att gruppen som känner sig mest som svenskspråkig inte skulle kunna tala finska, utan det handlar om vilken språklig identitet som känns närmast. Andelen som identifierar sig som svenskspråkig kan ändå verka hög, t.ex. om man jämför med den finlandssvenska medborgarpanelen Barometern,² där ca hälften upplever sig som svenskspråkig och andra hälften som tvåspråkig. En av de stora skillnaderna är dock att deltagarna i Barometern är vuxna, de yngsta är alltså 18 år. Deltagarna i ungdomsbarometern är 15 till 19 år, och de flesta av dem har inte ännu kommit ut i studielivet eller arbetslivet, där den språkliga omgivningen blir mer brokig. Ändå kan man fundera över om personer med en stark svenska har en större benägenhet att delta i dylika undersökningar som görs på svenska. Via statistiska viktningar kan man försöka frångå snedvridningar i materialet, men det skulle vara intressant att jämföra resultaten om samma frågor undersöktes med ett annat urval, t.ex. via skolorna.

Vi vet från tidigare studier³ att den språkliga identiteten i hög grad formas i skolan, och eftersom 98 procent av dessa respondenter går eller har gått i svenskspråkig grundskola är det naturligt att de känner en stark samhörighet med svenskan. Med finlandssvenskheten kommer också minoritetskänslan, och 97 procent av dem som känner sig som en del av minoritet kopplar känslan till språket. Även största delen av de tvåspråkiga som svarat på frågan anser att minoritetskänslan beror på att de talar svenska.

Den regionala fördelningen av de olika språkidentitetsgrupperna följer tidigare mönster, så att Österbotten, Åland och Nyland hyser de största grupperna av dem som känner sig mest svenskspråkiga, medan huvudstadsregionen och Åboland är mera tvåspråkiga. Man bör dock

1 Stenberg-Sirén 2020.

2 Barometern 2020.

3 T.ex. Kovero 2012.

notera att ca en tredjedel av dem som bor i huvudstadsregionen och hälften av dem som bor i Åboland känner sig som svenskspråkiga. Detta visar att svenskan är levande även i dessa regioner.

Överlag är grupperna trespråkiga och "annat" intressanta, även om vi inte vet vilka språk som gömmer sig där bakom. Ser man på språkanvändningen i familjen så förekommer språken svenska, finska och engelska, men också övriga språk, vilket tyder på en språkrikedom som kommit via inflyttning från andra länder. Gruppen "annat" kan innefatta mångspråkighet, men också tvåspråkighet med kombinationen svenska och ett annat språk. Detta är antagligen fallet på Åland, där vi ser en del med identiteten "annat" och inga finsk-svenskt tvåspråkiga. Ifall man slår ihop grupperna trespråkiga och "annat" kommer vi upp till 9 procent, vilket är en ansenlig mängd. Detta visar att den ökande språkliga diversiteten i vårt land även är en del av den svenskspråkiga befolkningsgruppen och därmed de svenskspråkiga skolorna, som allt mer kommer att behöva beakta förekomsten av olika modersmål bland eleverna.

Svenskan stark i alla domäner

Ungdomarna i denna undersökning använder mycket svenska, kanske till och med förvånansvärt mycket. Svenskan dominerar klart i hemmen och i kompiskretsen, vilket också ungdomsbarometern från 2018⁴ visade. Utanför hemmet är det mera varierande, men även där är svenskan stark, och det är glädjande att över 60 procent av språken som används i hobbyerna är svenska. Då man rör sig på stan eller i byn används finska och svenska lika mycket, men här är det viktigt att påminna sig om att dessa siffror är medeltal. Det är stora skillnader på var i landet man bor, och som konstateras i den inledande resultatdelen används mycket finska på stan bland dem som bor i större städer. Skillnaden mellan dem som identifierar sig som svenskspråkiga och dem som identifierar sig som tvåspråkiga är också tydlig. De tvåspråkiga använder i 72 procent av fallen finska på stan, mot 30 procent av dem som identifierar sig som svenskspråkiga. Om man känner sig stark på finska gör man sig kanske inte besväret att försöka tala svenska i servicesituationer, speciellt på orter där finskan

4 Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2018.

dominerar. Detta visar tydligt att finskan dominerar i denna samhällsdomän, eftersom en så pass stor andel av alla språkgrupper väljer att tala finska på stan.

Engelskan förekommer i viss mån i alla domäner, men främst i sociala medier. Där använder alla språkgrupper mycket engelska: i medeltal uppgår användningen av engelska till 35 procent, mot 49 procent för svenska och 14 procent för finska. Användningen av finska varierar mer. De som känner sig som tvåspråkiga använder de tre språken nästan lika mycket, medan de som känner sig som svenskspråkiga inte använder nästan någon finska alls i sociala medier. Detta bekräftar siffrorna från den förra ungdomsbarometern 2018⁵ samt berättelserna från de unga som intervjuades i den uppföljande Magma-studien.⁶ En förklaring ligger säkert i den tudelade användningen av sociala medier. Å ena sidan tar man del av inlägg, videor och annat innehåll som andra producerat, vilket till stor del kan vara på engelska. Å andra sidan skapar man egna inlägg samt chattar med vänner, och då är det offline-språken som gäller, dvs. främst svenska och finska.

Det finns också grupper av respondenter som inte använder någon finska alls i olika kontexter. Nästan 40 procent uppger att de inte använder någon finska alls i familjen, och en dryg tredjedel använder ingen finska med vännerna, i hobbyer eller på sociala medier. De som bor i svenskdominerade områden, som Österbotten eller Åland, är i språklig majoritetsposition och där är det främst i skolans språkundervisning de möter finskan. Därför accentueras skolans roll inte bara för inläringen av finska, utan också för hur attityderna till finska formas.

Det är också värt att notera att det finns unga som inte alls använder finska i dessa kontexter också i huvudstadsregionen. För dem är situationen en annan. De är omgivna av finska i samhället, och har därmed klara kontaktytor till språket, men de lever ändå i svenskspråkiga bubblor. Det kan vara utmanande i en miljö där många förväntas kunna god eller rentav perfekt finska, och detta är något som skolorna i huvudstadsregionen bör ta i beaktande. Man bör vara försiktig med att inkludera finskspråkigt material i undervisningen i andra ämnen än finska (t.ex. videor på finska eller finskspråkiga guider vid studiebesök) och inte utgå från

5 Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2018: språk och internet.

6 Stenberg-Sirén 2020.

att alla förstår. Därtill är det viktigt att skapa en trygg och tillåtande miljö i undervisningen i finska, för att minska på den ångest som kan uppstå vid inläringen av ett annat språk.⁷ Den språkliga verkligheten är mycket olika för svenskspråkiga finländare, vilket man inte får glömma i alla språkpolitiska program och strategier.

Om man plockar ut de individer som svarat att de inte använder någon finska alls vare sig i familjen, med vännerna eller i fritidsaktiviteterna hittar vi 96 personer, dvs. 18 procent av respondenterna. Det är visserligen en ganska liten grupp, men vi ska ändå titta närmare på dem. Nästan alla identifierar sig som svenskspråkiga, och ingen av dem som finsk-svenskt tvåspråkig. Största delen bor utanför storstäderna, främst i Österbotten, men de finns även i de andra landskapen inklusive huvudstadsregionen. Av dessa är 26 procent i yrkesutbildning, vilket är mer än för hela samplet (14 procent i yrkesskola). De använder så gott som ingen finska i sociala medier och deras medieanvändning överlag är präglad av svenskspråkigt innehåll. Det finskspråkiga medieinnehållet är inte helt frånvarande, men ytterst begränsat: 70 procent av dem använder ytterst sällan eller aldrig finskspråkiga medier. Den finskspråkiga input dessa ungdomar får torde således vara minimal, och de lever i ytterst svenskspråkiga miljöer. Det skulle vara viktigt att skapa inkörsportar till det finska språket för dem, naturliga kontaktytor där de på ett tryggt sätt kan bli bekanta med språket och få en känsla för det. Mer än hälften (56 procent) uppger att de antagligen tänker flytta utomlands i framtiden, vilket kan jämföras med 47 procent för alla respondenter. Det såväl fysiska som mentala avståndet till finskan gör eventuellt att man ser mer negativt på de framtida arbetsmöjligheterna i Finland och i stället riktar blickarna utåt, vilket också olika migrationsstudier bekräftar.⁸

De finlandssvenska medierna når många

Medieanvändningen bland de unga torde glädja de finlandssvenska mediehusen, eftersom så många som 81 procent av respondenterna tar del av finlandssvenskt medieinnehåll flera gånger i månaden eller oftare. Skillnaden mellan dem som identifierar sig som svenskspråkiga och som tvåspråkiga är inte stor, vilket också är glädjande med tanke på hur stort det finskspråkiga medieutbudet är i jämförelse. Det engelskspråkiga medieinnehållet når ändå

7 Horwitz, Horwitz & Cope 1986.

8 T.ex. Kepsu & Henriksson 2019.

ännu fler, vilket inte är förvånande då man ser till det enorma utbudet av engelskspråkiga filmer och serier på olika strömningstjänster. Youtube är enligt analysföretaget Mediavision den populäraste videotjänsten i Finland vid sidan om Yle Arenan (och därefter Netflix).⁹

Ser man på skillnader i användningen av finskspråkigt och sverigesvenskt medieinnehåll tycks finskan vara en avgörande faktor. De som identifierar sig som tvåspråkiga använder mera finskspråkigt medieinnehåll: 72 procent använder finskspråkiga medier flera gånger per vecka. Detta kan jämföras med dem som identifierar sig som svenskspråkiga. Av dem använder endast 21 procent finskspråkiga medier varje vecka, och 53 procent varje månad. Ur en språklig synvinkel är det dock glädjande att så pass många nås av finskspråkig input i varje fall då och då. Det sverigesvenska medieinnehållet tycks i stället locka de svenskspråkiga mera; de använder det lika ofta som det finlandssvenska. Däremot är det endast hälften av de tvåspråkiga som hittat de sverigesvenska medierna, och en femtedel som använder dem ofta. Noteras kan också att en femtedel av de tvåspråkiga uppger att de *aldrig* använder sverigesvenska medier.

Totalt sett är det svenskspråkiga medieinnehållet alltså väl framme hos dessa unga, då över 80 procent av dem säger sig använda finlandssvenskt och sverigesvenskt medieinnehåll några gånger per månad eller oftare. Speciellt glädjande är det att de finlandssvenska medierna når fram, med tanke på deras betydelse för den finlandssvenska kulturen och det svenska språket i Finland. Nu avslöjar dessa siffror inget om vilka medier de faktiskt använder, men om vi ser på siffrorna över respondenternas nyhetskonsumtion, kan vi kanske få en ledtråd.

En tredjedel av respondenterna läser nyheter i en dagstidning flera gånger per vecka, och åtminstone till en viss del kan man anta att det handlar om en finlandssvensk tidning. I Magma-rapporten *Svenska, finska, engelska – komplement eller alternativ?*¹⁰ berättade flera av de unga som intervjuades att de ofta bläddrar i den lokala dagstidningen om den ligger synligt framme, hemma eller på jobbet, och det är klart att hemmets medievanor påverkar de unga. Radio- och tv-nyheter når inte lika många lika ofta, men cirka 60 procent av respondenterna uppger ändå att de tar del av nyheter via radio, tv eller tidning några gånger per månad eller

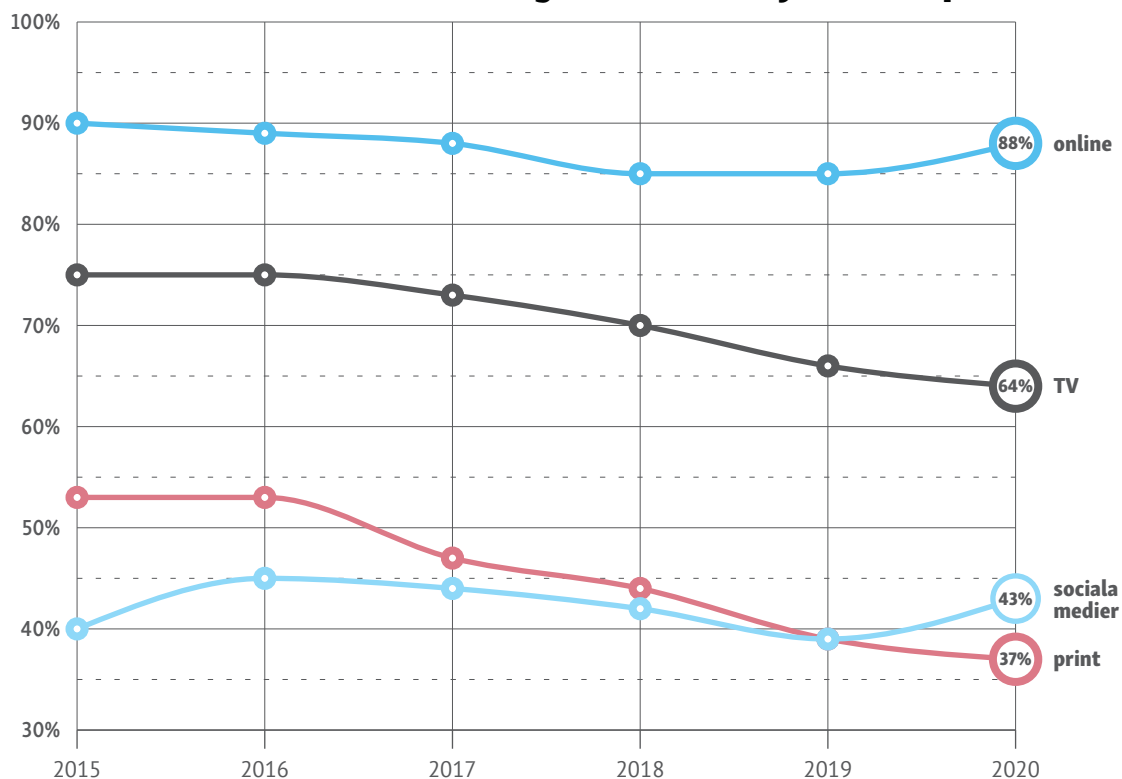
9 Friman 2021.

10 Stenberg-Sirén 2020.

oftare, vilket är en förhållandevis hög siffra.

Jämfört med den vuxna befolkningen ser de ungas nyhetsanvändning ändå annorlunda ut. I Reuters Digital News Report 2020¹¹ ser man att tv:n fortfarande är ett viktigt nyhetsmedium i Finland, även om betydelsen sjunker. Även användningen av tryckta tidningar som nyhetskälla minskar, och sociala medier har nu gått om print. Däremot är glappet stort mellan online generellt (inklusive sociala medier) och sociala medier separat, vilket visar på att webbaserade nyhetskällor (t.ex. (kvälls)tidningarnas och Yles webbplatser) är viktiga nyhetskällor för finländarna. Detta illustreras i figur 1.

Online- och tv-nyheter är viktiga plattformar, sociala medier har blivit en vanligare källa till nyheter än print

Figur 1. De medieplattformar som finländarna använder för att ta del av nyheter åren 2015–2020. Procent av befolkningen. Källa: Reuters Digital News Report 2020.

Även respondenterna i ungdomsbarometern går direkt in på nyhetskällorna: över 70 procent

11 Reunanen 2020.

går några gånger per månad eller oftare direkt in på en nyhetssajt eller en nyhetsapp för att läsa nyheter. Allra bäst når ändå nyheterna som cirkulerar i sociala medier de unga: 91 procent uppger att de läser nyheter som någon delat på sociala medier några gånger per månad eller oftare. Vi vet naturligtvis inte vilka nyheter dessa är, om de kommer från etablerade mediehus eller från andra typer av källor, om de är internationella eller finländska, och på vilka språk de är.

Generellt verkar de unga vara intresserade av nyheter och nästan alla (95 procent) följer regelbundet med nyheter. Här kan naturligtvis den pågående pandemin spela en roll, eftersom den överlag har ökat nyhetskonsumtionen. Det visar en undersökning om 13–18-åringars nyhetskonsumtion gjord av Nyhetsmediernas förbund.¹² Den undersökningen visar att den enskilt viktigaste nyhetskällan för finländska ungdomar är kvällstidningarnas webbsidor, och att de viktigaste nyhetskällorna i sociala medier är Instagram och Youtube. Reuters Digital News Report, som årligen undersöker nyhetsmediebruket internationellt, visar å sin sida att många unga har använt framför allt Instagram, Snapchat och Tiktok som källor för nyheter om coronaviruset i ett urval länder.¹³

Avslutning

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 bekräftar det som tidigare studier också visat, dvs. att det svenska är starkt närvarande i många svenskspråkiga ungas liv. Dessa unga talar som helhet mest svenska hemma och med sina vänner, men också glädjande många kan tala svenska i sina fritidssysselsättningar och hobbyer. Ute i samhället är det mera blandat, mycket beroende på var man bor. I sociala medier är det främst svenskan och engelskan som samsas, medan användningen av finska endast framträder bland dem som har finska som en del av sin vardag. Denna studie visar också på en grupp individer, som lever nästan helt och hållet utan finska, och som antagligen har kontakt med finskan endast via skolundervisningen.

12 Undersökningen *Nuoret, uutiset ja luottamus* publicerades 1.2.2021.

13 Newman 2020.

För de finlandssvenska medierna innebär barometerns resultat goda nyheter. Över 80 procent av respondenterna nås av finlandssvenskt medieinnehåll ofta eller rätt ofta, och det skulle gälla för mediebolagen att lyckas behålla kontakten till dem när de blir vuxna. Det kan inte nog betonas vikten av satsningar på medieinnehåll för unga och för skolorna, t.ex. Svenska Yles Vetamix¹⁴ med material för skolorna, Abimix¹⁵ med övningar inför studentexamen och Nyhetsskolan¹⁶ med material i mediefostran, samt naturligtvis radiokanalen Yle X3M och Hbl:s storsatsning Hbl Junior, som började utkomma hösten 2020. Det är också värt att notera att de unga som identifierar sig som tvåspråkiga inte tar del av sverigesvenskt innehåll lika ofta, utan i stället använder mera finskspråkiga medier. Det sverigesvenska och det finskspråkiga kan kanske ses som konkurrenter om medietiden för denna grupp, medan både det finlandssvenska och det engelskspråkiga är starkt i alla språkgrupper.

Majoriteten av respondenterna i denna undersökning känner sig mest som svenskspråkiga, och även de som identifierar sig som tvåspråkiga använder mycket svenska i sin vardag. En stor orsak är antagligen den svenska skola som de går eller har gått i, som skapar sammanhang, vänskapsband och stärker den finlandssvenska kulturen. Med tanke på svenskans överlevnad är just skolan och dagvården i en avgörande roll, visar den framtidsutsikt¹⁷ som Kairos Future gjort för Magma och ett flertal fonder, och därtill kan de finlandssvenska mediernas betydelse som en sammanhållande, kulturell faktor lyftas fram. Med tanke på den pågående utvecklingen mot en ökad två- och flerspråkighet är det viktigt att dessa frågor fortsättningsvis undersöks och belyses från olika håll.

14 <https://svenska.yle.fi/vetamix>

15 <https://svenska.yle.fi/abimix>

16 <https://svenska.yle.fi/nyhetsskolan>

17 Det svenska i Finland – vadan och varthän?

Källor

Barometern 2020. Åbo Akademi. <https://www.barometern.fi/wp-content/uploads/2020/04/Barometern-resultat-februari-2020.pdf>

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2018. Magma-rapport.

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2018: Språk och internet. Magma-rapport.

Det svenska i Finland – vadan och varthän? 2021. Rapport från Kairos Future. Finns på magma.fi.

Friman, E. (2021). Netflix nådde en ny milstolpe med 200 miljoner abonnenter – Yle Arenan och Youtube fortfarande populärast i Finland. Artikel på svenska.yle.fi, hämtad 2.2.2021. <https://svenska.yle.fi/artikel/2021/01/22/netflix-nadde-en-ny-milstolpe-med-200-miljoner-abbonenter-yle-arenan-och-youtube>

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. & Cope, J. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. The Modern Language Journal 70(2): 125–132.

Kepsu, K., & Henriksson, B. (2019). Hjärnflykt eller inte? Del II. Magma-studie.

Kovero, C. (2012). På spaning efter den nya finlandssvenska identiteten. Magma-studie.

Newman, N. (2020). Executive Summary and Key Findings of the 2020 Report. Reuters Digital News Report. <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/overview-key-findings-2020/>

Nuoret, uutiset ja luottamus. (2021). Undersökning gjord av Nyhetsmediernas förbund. <https://www.uutismediat.fi/ajankohtaista/uutiset-ovat-tarkea-osa-nuorten-media-arkea-isot-utisaiheet-kiinnostavat/>

Reunanen, E. (2020). Reuters Digital News Report: Finland. <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/finland-2020/>

Stenberg-Sirén, J. (2020). Svenska, finska, engelska – komplement eller alternativ? Magma-studie.

Vilken roll har fritid och hobbyer för ungdomars välmående?

Tomas Järvinen

Doktor i musik, VD för Folkhälsan Utbildning Ab

Fritiden är en viktig del av ungdomars liv och det är angeläget att de har meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter. Den meningsfulla fritiden betonas också av FN:s konvention om barnens rättigheter, där deras rätt till fritid, lek och rekreation förtydligas.¹ Ungdom är den tid då man anlägger en grund för de framtida mönstren som utgör vuxnas hälsosyn.² Det är också i den åldern som individer utanför den närmsta kretsen, det vill säga familjen, blir allt viktigare för ungdomarna och fritiden kan därför få en större inverkan på ungdomars liv.³ I och med att fritiden utgör en så betydande och viktig del för ungdomarna, blir också de hobbyer de deltar i viktiga för välmående.

Tidigare forskning har visat många fysiska, mentala och sociala fördelar för ungdomar som deltar i organiserade aktiviteter. Bland dessa fördelar är kompetensutveckling, välbefinnande, skolprestationer och minskad risk för kriminella beteenden och alkohol- och drogproblem.⁴ Man har också betonat vikten av fritid och den betydande potential den besitter att

1 Riksdagens justitieombudsman, 2021

2 Due et al., 2011

3 Wiium och Wold, 2009

4 Blomfield och Barner, 2001; Hakanen et al., 2019; McCabe et al., 2016; Metsäpelto och Pulkkinen, 2014

förbättra ungdomars livskvalitet. Fördelarna med fritid omfattar alla aspekter av mänsklig existens, inklusive psykologisk (tex. förbättrad självbild), psykofysiologisk (tex. mental och fysisk återhämtning), sociologisk (tex. kulturell identitet och familjesolidaritet), ekonomisk (sysselsättning och minskade hälso- och sjukvårdskostnader) och miljömässig (miljövård).⁵

Fritid skall därför inte begränsas till underhållning, för den spelar en stor roll i ungdomars utveckling.⁶ Avsikten med den här kommentaren är att erbjuda läsaren en perspektivering av resultaten om fritid och hobbyer i den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020, vad siffrorna kan betyda och vilka åtgärder som borde övervägas. Att det är den första gången den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 fokuserar på ungdomars fritid och hobby försvårar tolkningen av de insamlade uppgifterna något, då tidigare uppgifter hade erbjudit en jämförelsemöjlighet och perspektiv. All jämförelse med andra undersökningar har nämligen sina begränsningar; data är exempelvis inte insamlat på samma sätt eller bland respondenter med samma utgångspunkter.

Tidigare finländska studier om ungdomars fritid och hobbyer

Resultaten i den svenskspråkiga ungdomsbarometern stämmer ganska väl överens med resultaten i övriga studier genomförda i Finland. Under de senaste 25 åren har flera olika myndigheter rätt systematiskt följt upp ungdomars fritid och välmående, något som högst sannolikt hänger ihop med 1990-talets lågkonjunktur och de djupa spår den orsakade bland den generationens barn och unga.

Undervisnings- och kulturministeriet genomförde bland annat år 2020 en elevenkät i vilken sammanlagt 197 040 stycken unga deltog.⁷ Enkäten besvarades av 35 procent av alla elever inom den grundläggande utbildningen och avsikten var att undersöka hurudana slags hobbyer barn och ungdomar skulle vilja delta i. Enligt resultatet vill 55 procent av eleverna börja med en ny hobby och 20 procent saknar en hobby som de tycker om.

5 Bright, 2000

6 Fredriksson et al., 2018

7 Statsrådet, 2020

Enligt en undersökning om barn och ungdomars fritidsverksamhet år 2018 har antalet 15–19-åriga ungdomar som har minst en hobby ökat längs med åren, från 76 procent år 2012 till 83 procent år 2018.⁸ Den senaste enkäten för Hälsa i skolan visar att över 90 procent av alla ungdomar på andra stadiet i Finland har en hobby.⁹ Dessa studier korrelerar väl med den svenskspråkiga ungdomsbarometerns resultat 2020 om att 93 procent av enkätens finlands-svenska ungdomar har minst ett fritidsintresse.

Visserligen skiljer ungdomsbarometern på fritidsintresse och hobby, och konstaterar att enbart 60 procent av de svenskspråkiga ungdomarna deltar i en regelrätt hobby, vilket utgör en avsevärd skillnad till hela landets siffror i exempelvis enkäten Hälsa i skola. Det är möjligt att enkäten för Hälsa i skolan inte har klargjort skillnaden mellan fritidsintresse och hobby lika väl för sina respondenter, samt det att alla ungdomsbarometerns respondenter inte var studeranden – liksom alla i enkäten för Hälsa i skolan.

Skillnader mellan tvåspråkiga och svenskspråkiga ungdomar – vad betyder de?

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern lyfter fram vissa skillnader mellan unga som identifierar sig som tvåspråkiga och unga med svenskspråkig identitet. Enligt resultaten är de tvåspråkiga mer benägna att delta i arrangerade hobbyer och bedömer sin kondition högre än de svenskspråkiga. Men då man tolkar resultaten är det svårt att avgöra om tillhörigheten till en språkgrupp är det som har betydelse. Det kan gott och väl finnas andra bakomliggande orsaker till variansen, såsom 1) hur man identifierar sig med språk, 2) ortsskillnader och 3) sociala skikt.

En möjlig förklaring till variationen kan bero på hur ungdomarna identifierar sig med språken. Till exempel kan språk och identitet påverka varandra ömsesidigt så att språkbruket ger form åt gruppidentiteten och att gruppidentiteten i sin tur påverkar attityder och språkbruk.¹⁰ Men

8 Hakanen et al., 2019

9 Institutet för hälsa och välfärd, 2020

10 Tandefelt, 2015

man kan även förhålla sig helt instrumentellt till ett eller flera språk, och då utgör språket enbart kommunikationsmedlet som i sig inte påverkar nämnvärt identiteten.

Ungdomar som känner sig tvåspråkiga även om de inte behärskar båda språken lika väl kan blanda de ovannämnda synsätten på språken.¹¹ Man kan identifiera sig med en språkgrupp och förhålla sig instrumentellt med det andra. Det betyder naturligtvis också att en som anser sig vara enspråkig främst identifierar sig med det språket, även om denne behärskar flera språk. Att enkätresultaten visar att 20 procent inte använder finska alls kan således vara ett tecken på bristande språkkunskaper, eller också ett medvetet identitetsval. Den språkliga identifikationen är med andra ord nödvändigtvis inte samma som språkkunskap.

Finlandssvenska ungdomars gruppidentitet varierar rimligtvis också från en ort till en annan och en individ till en annan. Därför kan den skillnaden vi ser i enkäten likaledes vara en ortspecifik faktor snarare än tillhörigheten till en språkgrupp. De facto visar resultaten att ungdomar i stora städer (66 procent) deltar mera i hobbyverksamhet än de i mindre städer och på landsbygden (56 procent). Ett rimligt antagande är att det finns ett orsakssamband mellan de ungdomar som inte deltar i hobbyverksamhet och de som bor på landsbygden; det finns troligtvis ett mindre utbud av intressant verksamhet på landsbygden.

Utöver de språkliga och geografiska bör också andra faktorer bedömas, så som sociala skikt. I en studie vars resultat pekade mot att svenskspråkiga på det hela taget har bättre hälsa, högre välmående och en mer gynnsam social position än finskspråkiga, märkte forskarna en betydande variation både mellan och inom båda språkgrupperna.¹² Därför ville man jämföra de undersökta grupperna inom bestämda sociala skikt, nämligen genom att mera ingående analysera familjens, familjebakgrundens och sociala relationers betydelse. Resultaten visar att hälsoskillnader mellan språkgrupperna åtminstone i någon mån kan kopplas till familjrelaterade faktorer och beteenden, enligt undersökningens syntes att 'ohälsa smittar'. Något som också mycket väl kan spela en betydelsefull roll i tolkningen av den svenskspråkiga

11 Tandefelt, 2015

12 Saarela, 2020

ungdomsbarometerns resultat och det faktum att de framkommer att vissa ungdomar har det svårt på flera livsområden.

Det vore dessutom av intresse att undersöka hurudant utbud av fritidsaktiviteter ungdomar på olika orter har. Här kan naturligtvis språkfrågan vara aktuell på så vis, att om man upplever sig vara enspråkigt svensk och utbudet är på finska, så kanske man låter bli att delta. Tidigare studier inom multikulturella bostadsområden har nämligen konstaterat att språket spelar en avgörande roll i fritidsverksamheter,¹³ vilket i sin tur kunde tolkas som en eventuell markör för skillnaden mellan de respondenter som angett sig som tvåspråkiga och de som angett sig som svenskspråkiga.

Enligt den svenskspråkiga ungdomsbarometern deltar ungdomar rätt sparsamt i svenskspråkig hobbyverksamhet (34 procent) i förhållande till hur de generellt sett deltar i hobbyverksamhet (60 procent), vilket kan tolkas som att en väldigt stor del deltar i finsk verksamhet. Det förekommer naturligtvis en del skillnader mellan regionerna, men fördelningen är överraskande lika. Att 11 procent av respondenterna dessutom inte känner till det svenska hobbyutbudet på sin ort kan också lyftas fram som något värt att utveckla framöver.

Socioekonomisk bakgrund

Det finns alltså betydande skillnader mellan grupper och individer när det kommer till hur aktiv man är och inom vad. Det gäller både allmänna fritidsaktiviteter och organiserade hobbyn. En rätt vanlig tolkning är att utfallet bland organiserade aktiviteter hänger ihop med andra orsaker än smak och personliga val, nämligen kön, ålder samt ekonomiska, sociala och kulturella skillnader mellan ungdomarna.¹⁴ Den svenskspråkiga ungdomsbarometern visar dock att just den ekonomiska orsaken utgör en rätt liten orsak till att inte delta i hobbyer – men det är en orsak likaväl.

Det har uppmärksammats att många av de barn som dessa dagar står utanför organiserade hobbyverksamheter kommer från mindre bemedlade familjer,¹⁵ trots att man betonar

13 Dassanayake et al., 2011; Springer et al., 2010

14 Metsäpelto och Pulkkinen, 2014

15 Undervisnings- och kulturministeriet, 2017

likadana fritidsmöjligheter åt alla ungdomar oberoende av ekonomi.¹⁶ Tyvärr går deltagandet eller icke-deltagandet i växelverkan med familjernas socioekonomiska bakgrund. Man märker även en tydlig skillnad mellan den summa som familjerna i stora städer använder på ungdomarnas hobbyverksamhet (över 70 euro/månad), i relation till den som används av familjer på landsbygden (ca 14 euro/månad). Något som belyser både möjligheter till att delta i hobbyverksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv, likaväl som utbudet av sådan på olika orter. I tidigare finska undersökningar har ungdomar betonat vikten av jämlika möjligheter till fritidsaktiviteter och att kostnaderna för dessa i många fall utgör ett hinder.¹⁷

Det har påvisats i svenska studier att de ungdomar som deltar i organiserad idrottsverksamhet oftast är pojkar med en bakgrund av högre socio-ekonomisk status.¹⁸ I den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020 ser vi att flera pojkar har ett fritidsintresse (98 procent) än flickor (88 procent), medan flickor deltar lite mer i arrangerade hobbyn än pojkar (61 procent respektive 58 procent). Däremot ser vi inte en överrepresentation av pojkar inom den arrangerade hobbyverksamheten.

Varför deltar man inte i fritidsaktiviteter eller arrangerade hobbyer?

Det är en förbluffande stor del av ungdomarna som engagerar sig i olika fritidsaktiviteter. Samtidigt pekar undersökningen på att det finns en tydlig grupp som står utanför.

Enligt enkätresultaten anser en överväldigande majoritet av respondenterna att orsaken till att man inte deltar i någon arrangerad hobby beror på att man inte har hittat något man tycker att är intressant. Här finns ett klart behov att grundligare kartlägga vilka aktiviteter som intresserar ungdomen.

Andra stora orsaker till att ungdomar inte deltar i arrangerad hobbyverksamhet enligt enkätresultaten är att det tar för mycket tid och att verksamheten fort blir alltför seriös. Det här är ett ämne som inte torde ha problematiserats tillräckligt; fritids- och hobbyverksamhet är och

16 Hakanen et al., 2019

17 Simonen, 2019

18 Lindström, och Öqvist, 2013; Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2005

bör inte vara (alltför) resultatnriktade. Ungdomar letar efter olika saker i sina fritidsintressen och den sociala aspekten är ofta viktigare än exempelvis tekniska färdigheter och kondition.¹⁹

Språkorsaker och geografiskt avstånd verkar däremot utgöra de allra minsta orsakerna till att man inte deltar, vilket kan sättas i relation till den tidigare nämnda språkfrågan mellan tvåspråkiga och svenskspråkiga; det finns mycket sannolikt de som inte deltar i finskspråkiga aktiviteter, men i det stora taget utgör inte språket ett hinder.

Ungdomar är till större delen nöjda med livet

Enligt enkätresultaten är de allra flesta ungdomar rätt så nöjda med sitt liv. Skillnaden mellan dem som har minst ett fritidsintresse och dem som inte har det är därtill rätt liten när det kommer till att vara nöjd med sin fritid (8,4 / 7,6) eller sitt utseende (7,9 / 7,4). Skillnaden blir något större när man frågar hur nöjda ungdomarna är med sin psykiska hälsa (8,1 / 7,1), sin fysiska kondition (8,0 / 6,8) och livet i stort (8,4 / 7,3). Det är dock viktigt att notera att gruppen som utgör ungdomar som inte har ett fritidsintresse är väldigt liten i jämförelse med gruppen som har fritidsintressen, vilket gör jämförelsen väldigt svår.

En försiktig tolkning av resultaten är att det troligtvis finns ungdomar som är mindre nöjda med livet och sig själv även bland de med minst ett fritidsintresse, men att gruppen är så stor att medeltalet därför landar högt. Även om gruppen utan fritidsintressen är rätt liten (endast 28 respondenter) är det viktigt att notera den. Resultaten bekräftar därtill de tidigare slutsatserna om att fritidsaktiviteter höjer på välmående.

När man studerar grafen som visar skillnaderna mellan dem som deltar i minst en arrangerad hobby och dem som inte gör det, minskar skillnaderna föga överraskande. Detta beror på att 174 ungdomar från gruppen med minst ett fritidsintresse har flyttats ihop med gruppen utan fritidsintressen, och utgör nu gruppen som inte deltar i arrangerad hobbyverksamhet. Därför höjer dessa (174) ungdomar på medelvärdet i den senare gruppen. Skillnaderna mellan grupperna är urskiljbara, om än knappast alarmerande.

19 Hakanen et al., 2019

Det som framkommer ur resultaten är att det är viktigt med meningsfull sysselsättning. Det torde säkerligen inte bero enbart på vad det är ungdomarna sysselsätter sig med, utan – liksom konstaterat ovan – lika mycket på grund av möjligheten att träffa vänner. Enligt en undersökning gjord bland ungdomar som hamnat utanför skola och arbete förstärks välmående och tilltron till samhället av just sociala relationer och kamrater.²⁰ Men det är inte bara dessa som kan ge en mening i livet, utan även ett husdjur kan kompensera bristen på sociala kontakter. Det viktigaste enligt ungdomarna är meningsfull sysselsättning och en rytm i vardagen.

Slutsatser

Ungdomar i Finland verkar i många avseenden ha goda levnadsvillkor. De flesta är vid god hälsa och de flesta är nöjda med livet. Men samtidigt är det tydligt att det finns de med svårigheter.

Här är det värt att överväga ifall fritidsintresse eller deltagande i arrangerade hobbyer leder till högre välmående, eller om det är högre välmående som leder till att de unga har fritidsintressen eller hobbyer. Det vill säga, fritid och hobbyer förbättrar säkerligen välmående, men orsaken till att de som inte deltar mår dåligt behöver inte (allena) vara på grund av ett icke-deltagande. Icke-deltagandet beror däremot med stor sannolikhet på att dessa ungdomar mår dåligt. Därför vore det av allra högsta vikt att i första hand fokusera på reparativa åtgärder för dessa ungdomar som finns utanför både den arrangerade hobbyverksamheten och andra fritidsintressen, för att i andra hand förhoppningsvis få dem att delta och därefter upprätthålla och förbättra sitt välmående.

Ökat deltagandet i meningsfulla fritidsaktiviteter för ungdomar, särskilt de i socialt missgynnad ställning eller som av andra orsaker mår dåligt, kan bidra till att minska sociala ojämlikheter i välmående. Fritidsaktiviteter måste organiseras så att de passar de unga, inte tvärtom. Om ungdomar hade samma tillgång till en utvecklande fritid med nya erfarenheter,

20 Simonen, 2019

kunde fritiden jämna ut skillnader mellan diverse grupper med olika levnadsförhållanden, istället för att förstärka dem. Här är det speciellt viktigt att fokusera på problematiken kring socioekonomiska skillnader och alltför dyra fritidsaktiviteter.

Ungdomars fritid och hobbyverksamhet får inte heller bli ett inrutat måste. Fritid har förvisso ett samband med psykisk hälsa och fysiskt välmående, men det hör till att variationen är stor när ungdomar väljer vad de vill ägna sin fritid åt. Ungas fritid kan och bör helt enkelt innefatta en tillräcklig bredd i tillgängliga aktiviteter.

Det är också viktigt att man på ett organiserat plan (offentliga och tredje sektorn) samlar information om hurudant utbud det finns på fritidsaktiviteter – för om inte ungdomar känner till utbudet lär de inte delta. Vidare kunde man gott ta med ungdomar när aktiviteterna utformas. Yngre barn behöver med all sannolikhet mera ledning, medan 15–19 åringar, som är i fokus i den svenskspråkiga ungdomsbarometern, torde önska lite mera självständighet vid valet av hobbyer.

Den språkliga identiteten verkar skapa en skillnad mellan ungdomar i förhållande till aktivitet inom fritidssysselsättning och hobbyer samt fysisk kondition, men på basen av denna undersökning är det rätt svårt att avgöra vilken den bakomliggande orsaken är.

I det stora hela kan det konstateras att fritid och hobbyer har en överraskande stor roll i ungdomars välmående och utveckling. Därför är det ett gott tecken att man numera fokuserar även på den aspekten i den svenskspråkiga ungdomsbarometern. Utöver en fortsättning i det arbetet får vi hoppas att resultaten leder till konkreta åtgärder som gynnar särskilt de finlandssvenska ungdomar som inte deltar i några hobbyer.

Källor

Blomfield, C.J. och Barner, B.L. (2011). *Developmental Experiences During Extracurricular Activities and Australian Adolescents' Selfconcept: Particularly Important for Youth from Disadvantaged Schools*. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(5), 582-594.

Bright, A.D. (2000). *The role of social marketing in leisure and recreation management*. *Journal of Leisure Research*, 32(1), 12-17.

Dassanayake, J., Dharmage, S.C., Gurrin, L., Sundararajan, V., och Payne, W.R. (2011). *Are Australian immigrants at a risk of being physically inactive?* *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 8(1), 53-63.

Due, P., Krølner, R. och Rasmussen, M. (2011). *Pathways and mechanisms in adolescence contribute to adult health inequalities*. *Scand J Public Health*. 39:62-78.

Eriksson, L. och Bremberg, S. (2009). *Fritidsaktiviteter bland unga – hälsoeffekter*. Stockholm, Statens folkhälsoinstitut.

Fredriksson, I., Geidne, S. och Eriks, C., (2018). *Leisure-time youth centres as health-promoting settings: Experiences from multicultural neighbourhoods in Sweden*. *Scandinavian Journal of Public Health*. 46(Suppl 20): 72-79.

Hakanen, T., Myllyniemi, S. och Salasuo, M. (2019). *Oikeus liikkua. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksen 2018*. Statens ungdomsråd, Statens idrottsråd, Undervisnings- och kulturministeriet och Finska Ungdomsforskningsnätverket. Hämtad: 3.2.2021, tillgänglig: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/08/Lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-Oikeus-liikkua.-Verkkajulkaisu.pdf>

Holder, M.D., Coleman, B. och Sehn, Z.L. (2009). *The contribution of Active and Passive Leisure to Children's Well-being*. *Journal of Health Psychology*, 14(3), 378-386.

Institutet för hälsa och välfärd (2020). *Tidsserier för enkäten Hälsa i skolan 2006-2019*. Hemsida. Hämtad: 2.2.2021, tillgänglig: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/sv/ktk/ktk1/fact_ktk_ktk1?row=200101L&row=199385L&column=time-403056.&column=161293L&fo=1&filter=measure-200138#

Juniu, S. och Henderson, K. (2001). *Problems in Researching Leisure and Women: Global Considerations*. *World Leisure Journal*, 43(4), 3-10.

Lindström, L. och Öqvist, A. (2013). *Assessing the Meeting Places of Youth for Citizenship and Socialization*. *International Journal of Social Science & Education*, 3(2), 446-462.

McCabe, K.O., Modecki, K.L. och Barber, B.L. (2016). *Participation in Organized Activities Protects Against Adolescents' Risky Substance Use, Even Beyond Development in Conscientiousness*. *Journal of Youth and Adolescence*, 1-15.

Metsäpelto, R.L. och Pulkkinen, L. (2014). *The benefits of extracurricular activities for socioemotional behavior and school achievement in middle childhood: An overview of the research*. *Journal for Educational Research Online* 6(3), 10.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2005). *Unga och föreningsidrotten. En studie om föreningsidrottens plats, betydelse och konsekvenser i ungas liv*. Ungdomsstyrelsens skrifter, 2005:9. Hämtad: 2.2.2021, tillgänglig: <http://www.mucf.se/publikationer/unga-och-foreningsidrotten>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2020). *UNG IDAG 2020. Ungas rätt till en meningsfull fritid – tillgång, trygghet och hinder*. PDF rapport. Hämtad: 2.2.2021, tillgänglig: https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ungidag_2020_-_ungas_ratt_till_en_meningsfull_fritid.pdf

Riksdagens justitieombudsman (2021). *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Webbida. Hämtad: 6.2.2021, tillgänglig: <https://www.oikeusiamies.fi/sv/web/guest/fn-s-konvention-om-barnets-rattigheter>

Saarela, J. (2020). *Marginaliserade eller privilegierade? Språkgruppsskillnader i hälsa och ohälsa i Finland (MaRG)*. Slutrapport. Svenska Litteratursällskapet, 01/2020. Hämtad: 7.1.2021, tillgänglig: <https://www.doria.fi/handle/10024/176602>

Simonen, J. (2019). *Mä koitan itse selviytyä kaikesta. Tutkimus työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista nuorista*. e2 studie. PDF-dokument. Hämtad: 3.2.2021, tillgänglig: https://e2.fi/julkaisut/ma_koitan_itse_selviytya

Springer, A.E., Lewis, K., Kelder, S.H., Fernandez, M.E. Barroso, C.S. och Hoelscher, D.M. (2010). *Physical Activity Participation by Parental Language Use in 4th, 8th and 11th Grade Students in Texas, USA*. *Journal of Immigrant and Minority Health*, 12(5), 769-780.

Statsrådet (2020). *Elevenkäten 2020: Flickor intresserade av bildkonst, matlagning och djurhobbyer – pojkar av moped, spel, parkour och fotboll*. Webbida. Hämtad: 2.2.2021, tillgänglig: <https://valtioneuvosto.fi/sv/-//1410845/elevenkaten-2020-flickor-intresserade-av-bildkonst-matlagning-och-djurhobbyer-pojkar-av-moped-spel-parkour-och-fotboll>

Tandefelt, M. (2015). *Gruppspråk, Samspråk, Två språk. Svenskan i Finland – i dag och i går 1:2*. Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingfors.

Undervisnings- och kulturministeriet (2017). *Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen*. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer, 2017:19. Hämtad: 8.2.2021, tillgänglig:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80110/okm19.pdf>

Wiium, N. och Wold, B., (2009). *An ecological system approach to adolescent smoking behavior*. J Youth Adolesc. 38:1351–1363.

Om studien: tillvägagångssätt och urval

Den svenskspråkiga ungdomsbarometern undersöker hur svenskspråkiga unga i åldern 15–19 år ser på sitt liv och sin framtid. Mätningen år 2020 är den andra i ordningen. Den första svenskspråkiga ungdomsbarometern utfördes år 2018. Magma publicerade den i två delar: den första handlade om de ungas välmående och syn på framtiden, den andra om språk- och medieanvändning. I år är två tredjedelar av frågorna helt nya och är en tredjedel de samma som för två år sedan. Nytt för årets undersökning är frågor kring de ungas studie- och yrkesval samt om fritidsintressen. På sikt är målsättningen att kunna se trender och göra jämförelser över tid. För att möjliggöra jämförelser med alla unga i Finland är en del frågor samma som i den nationella Ungdomsbarometern (Nuorisobarometri), som getts ut sedan 1994. Enkätformuläret finns i bilaga 2.

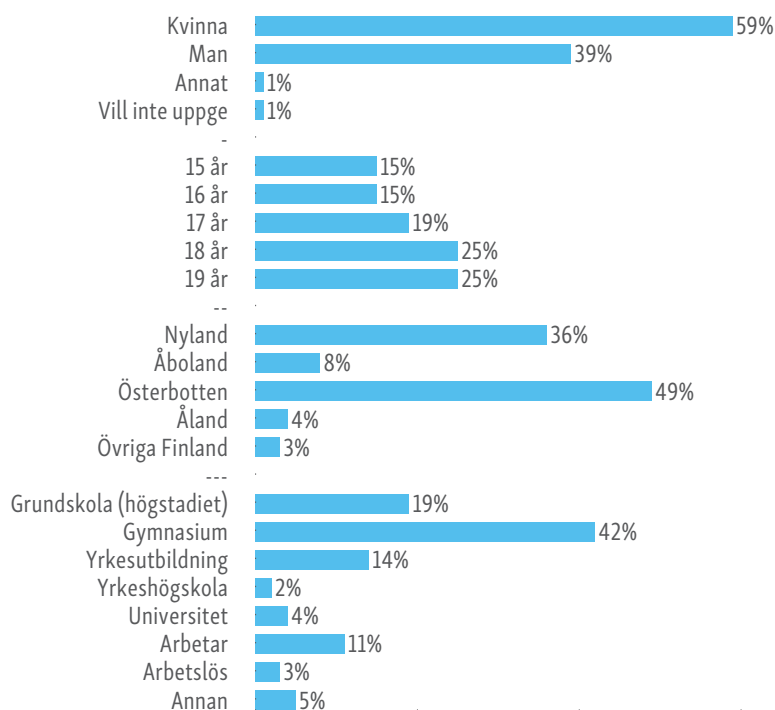
Den svenskspråkiga ungdomsbarometern är en enkätundersökning. År 2020 besvarades enkäten av 545 svenskregistrerade unga, vilket utgör 3,5 procent av hela ålderspopulationen. Totalt finns det i Finland 16 145 unga med svenska som registrerat modersmål i åldern 15–19 år. Felmarginalen i studien är +/- 4 procentenheter. Som jämförelse utgjorde svaren i den senaste nationella ungdomsbarometern 0,2 procent av ålderskohorten. Målgruppen är utmanande för enkätundersökningar. Unga är överlag inte särskilt ivriga att delta och det faktum att man sökte svenskregistrerade komplicerade insamlingen ytterligare. Urvalet kvoterades dessutom enligt kön och region, för att motsvara andelarna i populationen. Att få in 545 svar kan därför ses som ett gott resultat.

De unga kontaktades av Taloustutkimus per telefon och erbjöds möjligheten att svara antingen över nätet eller per telefon. Kontaktuppgifterna beställdes från Bisnode. Enkäten och

intervjuerna genomfördes på svenska. Största delen, 491 personer fyllde i webbenkäten och 54 svarade över telefon. Totalt försökte man nå 4 594 personer som uppfyllde kriterierna. Taloustutkimus fick ringa nästan 30 000 samtal för att samla ihop 545 svar. Vissa personer försökte man nå över tjugo gånger.

Materialet samlades in under april-juni 2020. Tidpunkten var speciell, vilket måste beaktas i analysen. Undantagstillståndet till följd av coronapandemin infördes i mars 2020 och skolorna övergick till distansundervisning, vilket påverkade de ungas vardag på ett grundläggande sätt.

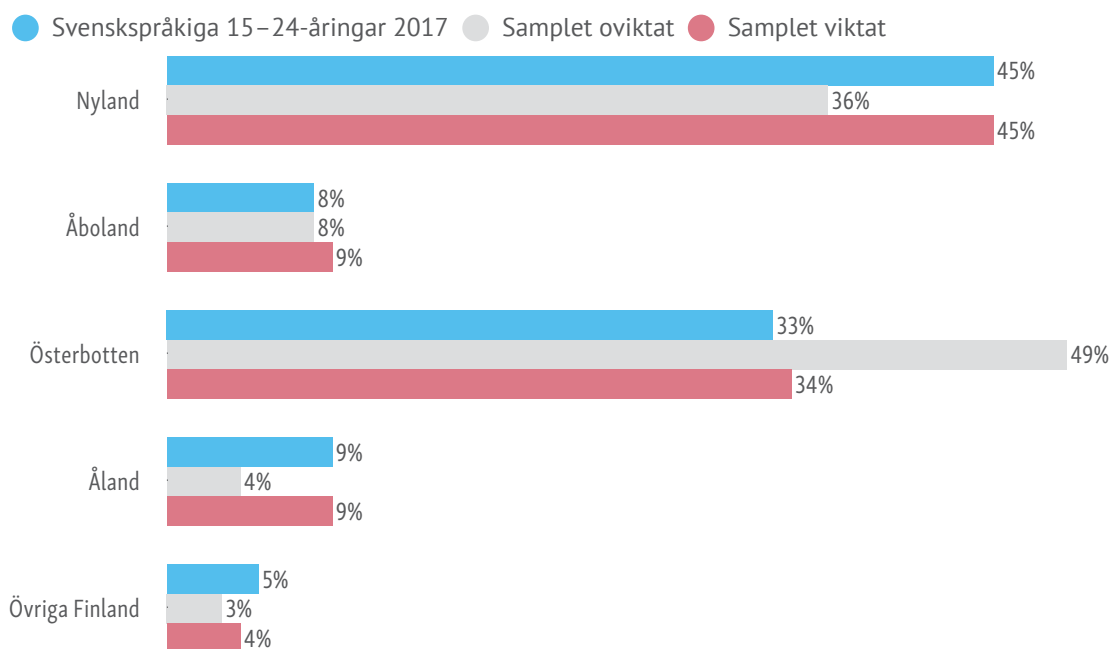
Fördelningen av de 545 respondenterna visas i figur 1 enligt kön, ålder, region och huvudsaklig sysselsättning. Trots kvoteringarna av urvalet enligt kön och region visar en närmare granskning av samplet att flickor och respondenter från Österbotten är något överrepresenterade. Kvoterna var lättare att fylla i mer svenskspråkiga regioner.

Figur 1. Det verkliga urvalet: fördelning av respondenter enligt kön, ålder, region och huvudsaklig sysselsättning (N=545).

Dylika skevheter i urvalet är vanliga problem i olika enkätundersökningar. Det är ofta så att personer med starkare svenskspråkig identifikation är mer benägna att svara på undersökningar som gäller finlandssvenskar. Det är viktigt att beakta möjliga skevheter när man gör analyser på det insamlade materialet och inte dra för långtgående slutsatser som gäller alla ungdomar där det inte är möjligt.

För att korrigera överrepresentationen av flickor och österbottningar i urvalet har materialet viktats för att det ska motsvara den verkliga populationen. Viktning har gjorts enligt kön och region. Figur 2 visar hur viktningen påverkar fördelningen av respondenterna. Därtill har olika grupper – till exempel pojkar och flickor – också analyserats skilt, för att kontrollera om de har ett annat beteende eller avvikande attityder jämfört med de andra respondenterna. Ett annat exempel är respondenterna från olika regioner. Eftersom de mellanregionala skillnaderna mellan Österbotten och Nyland är betydande, säger det ofta mer att undersöka hur unga i olika delar av landet beter sig, än att granska hela Finland som ett enhetligt

Figur 2. Det insamlade materialet har viktats enligt region och kön för att det ska motsvara fördelningen i den verkliga populationen, svenskregistrerade unga i åldern 15–19 -år. Bilden visar hur respondenterna fördelas enligt region i procent före och efter viktning av materialet i jämförelse till hela populationens fördelning i verkligheten.

område. Denna granskning kan bidra till en större förståelse för omgivningens betydelse för beteende och attityder.

Ett allmänt problem i enkätundersökningar – egentligen de flesta typer av undersökningar – är att det är svårt att nå mindre bemedlade och marginaliserade personer. Det syns också i detta sampel. Det förefaller att respondenterna i den svenskspråkiga ungdomsbarometern oftare kommer från familjer med högre socioekonomisk ställning än de unga i snitt.

Enkätformulär för den svenskspråkiga ungdomsbarometern 2020

En undersökning om svenskspråkiga ungdomars tankar kring olika frågor, som t.ex. välmående, hobbyer och framtid.

Tema 1: Vardag och välmående

OBS! Den här enkäten planerades innan corona slog till i Finland. Då du svarar ber vi att du försöker tänka på ditt 'vanliga' liv, dvs innan corona.

K1. På en skala med skolvitsord, från 4 till 10 (där 4 är sämst och 10 är bäst), hur nöjd är du med:

	10 Bäst	9	8	7	6	5	4 Sämst	vet inte
Din fritid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dina relationer till andra människor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din psykiska hälsa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din fysiska kondition	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ditt utseende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Din familjesituation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Livet i stort	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

K2. Ta ställning till följande påståenden om ditt välmående:

	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	varken av samma eller annan åsikt	delvis av annan åsikt	helt av annan åsikt	kan inte säga
Jag känner att mitt liv har ett mål och en mening	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner att jag är värdefull	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag upplever att jag har kontroll över mitt liv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag upplever att jag klarar mig i livet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig ofta stressad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag sover tillräckligt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag rör på mig tillräckligt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner ofta prestationsångest	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner att jag har kontroll över min ekonomi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner ofta att jag inte har råd med saker	☐	☐	☐	☐	☐	☐

K3. Öppen fråga. Det talas mycket om psykiskt illamående bland unga i dag. Vad tänker du på då du hör psykiskt illamående? Nämn TRE saker.

K4. Ta ställning till följande påståenden om dina vardagsrelationer:

	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	varken av samma eller annan åsikt	delvis av annan åsikt	helt av annan åsikt	kan inte säga
Jag vet vem jag kan vända mig till om jag har det svårt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har en eller flera vänner som betyder mycket för mig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig ofta ensam	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har en eller flera vänner som jag umgås med ENDAST på nätet eller i sociala medier	☐	☐	☐	☐	☐	☐
På nätet är jag en del av en eller flera gemenskaper eller grupper	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har en eller flera vuxna jag känner mig trygg att tala med	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det känns viktigt att vara del av en svenskspråkig gemenskap	☐	☐	☐	☐	☐	☐

K5. Har du blivit mobbad eller utsatt för näthat i sociala medier?

- 1 Ja, ofta
- 2 Ja, ibland
- 3 Nej
- 4 Vet ej

K6. Har du sett någon bli mobbad eller utsatt för näthat i sociala medier?

- 1 Ja, ofta
- 2 Ja, ibland
- 3 Nej
- 4 Vet ej

Tema 2: Hobbyer och medieanvändning

K7. Har du minst ett fritidsintresse, vad som helst?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Kan inte säga

K8. Deltar du i minst en arrangerad hobby (även om den ev just nu är på paus)?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Kan inte säga

K8a. Ifall du INTE deltar i någon arrangerad hobby, beror det på att (Välj de två viktigaste):

- 1 du inte har hittat något du tycker är intressant
- 2 dina kompisar inte har liknande intressen och du inte vill göra det ensam
- 3 du/din familj har inte råd
- 4 det är på finska
- 5 det är för långt borta
- 6 det tar för mycket tid
- 7 det blir för snabbt för seriöst, dvs är svårt att göra bara för skojs skull
- 8 annan orsak

K9. Finns det hobbyverksamhet på svenska där du bor?

- 1 Ja, och jag deltar i den
- 2 Ja, men jag deltar inte i den
- 3 Nej
- 4 Vet ej

K10. Ta ställning till följande frågor om mediebruk. (Med medieinnehåll menas här t.ex. radio, musik, tv-serier, tidningar, på nätet, i sociala medier osv.)

	1 Flera gånger per vecka eller oftare	2 Några gånger per månad	3 Några gånger per år	4 Aldrig
Hur ofta tar du del av finlandssvenskt medieinnehåll	☐	☐	☐	☐
Hur ofta tar du del av finskspråkigt medieinnehåll	☐	☐	☐	☐
Hur ofta tar du del av sverigesvenskt medieinnehåll	☐	☐	☐	☐
Hur ofta tar du del av engelskspråkigt medieinnehåll	☐	☐	☐	☐

**K11. Ta ställning till följande frågor om nyheter:
Hur ofta tar du del av nyheter?**

- 1 Flera gånger per vecka eller oftare
- 2 Några gånger per månad
- 3 Några gånger per år
- 4 Aldrig

K12 Ta ställning också till följande frågor om nyheter:

	1 Flera gånger per vecka eller oftare	2 Några gånger per månad	3 Några gånger per år	4 Aldrig
Hur ofta läser du nyheter som någon delat på sociala medier?	☐	☐	☐	☐
Hur ofta delar du själv nyheter på sociala medier?	☐	☐	☐	☐
Hur ofta går du direkt in på en nyhetssajt eller nyhetsapp för att läsa nyheter?	☐	☐	☐	☐
Hur ofta lyssnar du på nyheter i radio?	☐	☐	☐	☐
Hur ofta läser du nyheter i en tidning (papperstidning eller e-tidning)?	☐	☐	☐	☐

Hur ofta ser du på nyheter i tv?

Tema 3: Studier, yrkesval och framtid

K13a. Jag kan/kunde tänka mig att studera vid gymnasium.

- 1 Ja
- 2 Kanske
- 3 Nej
- 4 Jag går/gick redan på gymnasium

K13b. Hur mycket påverkar/påverkade följande faktorer din inställning till att studera vid ett gymnasium (vilket som helst), enligt skalan: inte alls, lite, mycket.

	Inte alls	Lite	Mycket
Mina kompisars val	☐	☐	☐
Mina föräldrars åsikter/familjens tradition	☐	☐	☐
Studiehandledarens råd	☐	☐	☐
Möjligheten att studera vidare	☐	☐	☐
Möjligheten att studera på svenska	☐	☐	☐
Mina betyg	☐	☐	☐
Mina egna framtidplaner	☐	☐	☐
Mina intressen / värderingar	☐	☐	☐
Avståndet till skolan	☐	☐	☐

K14a. Jag kan/kunde tänka mig att studera vid yrkesskola.

- 1 Ja
- 2 Kanske
- 3 Nej
- 4 Jag går/gick redan på yrkesskola

K14b. Hur mycket påverkar följande faktorer din inställning till att studera vid en yrkesskola (vilken som helst), enligt skalan: inte alls, lite, mycket.

	Inte alls	Lite	Mycket
Mina kompisars val	☐	☐	☐
Mina föräldrars åsikter/familjens tradition	☐	☐	☐
Studiehandledarens råd	☐	☐	☐
Möjligheten att studera vidare	☐	☐	☐
Möjligheten att studera på svenska	☐	☐	☐
Mina betyg	☐	☐	☐
Jobben som studierna leder till	☐	☐	☐
Mina intressen / värderingar	☐	☐	☐
Avståndet till skolan	☐	☐	☐

K15. Inom vilka branscher eller yrken kunde du tänka dig att jobba i framtiden (t.ex. inom IT-branschen, som lärare el dyl). Nämn TRE.

K16. Hur viktigt är det för dig att få jobba på svenska i ditt framtida jobb eller yrke?

- 1 Mycket viktigt
- 2 Lite viktigt
- 3 Inte alls viktigt
- 4 Kan inte säga.

K17. Vi vet att det är brist på svenskspråkig personal vid daghemmen. Kunde du tänka dig att arbeta som lärare inom småbarnspedagogiken (barntädgårdslärare)?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Kanske

K17a. Om ja eller kanske, varför? Ta ställning till alla alternativ med 1–3 där 1 = inte alls av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = helt av samma åsikt

	1 inte alls av samma åsikt	2 delvis av samma åsikt	3 helt av samma åsikt
Jobbet känns meningsfullt för mig	☐	☐	☐
Jobbet har en hög status	☐	☐	☐
Jag tycker om att jobba med barn	☐	☐	☐
Någon jag känner jobbar inom branschen	☐	☐	☐
Det finns arbetsmöjligheter	☐	☐	☐
Det är ett arbete som finns också i framtiden	☐	☐	☐
Jobbet verkar roligt	☐	☐	☐
Jag tror att jag skulle passa för jobbet	☐	☐	☐

K17b. Om nej, varför? Ta ställning till alla alternativ med 1–3 där 1 = inte alls av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = helt av samma åsikt.

	1 inte alls av samma åsikt	2 delvis av samma åsikt	3 helt av samma åsikt
Jobbet eller branschen intresserar mig inte.	☐	☐	☐
Jobbet verkar inte meningsfullt	☐	☐	☐
Jag upplever att yrket inte värdesätts	☐	☐	☐
Svårt att avancera i jobbet	☐	☐	☐
Min bild är att jobbet är stressigt	☐	☐	☐
Lönenivån är för låg	☐	☐	☐
Jag har hört om negativa erfarenheter inom branschen	☐	☐	☐
Jag tror inte jag skulle passa för jobbet	☐	☐	☐

K18. Vi vet att det är brist på svenskspråkig personal också inom sjukvården. Kunde du tänka dig att jobba som sjukskötare?

- 1 Ja

- 2 Nej
- 3 Kanske

K18a. Om ja eller kanske, varför? Ta ställning till alla alternativ med 1–3 där 1 = inte alls av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = helt av samma åsikt.

	1 inte alls av samma åsikt	2 delvis av samma åsikt	3 helt av samma åsikt
Jobbet känns meningsfullt för mig	☐	☐	☐
Jobbet har en hög status	☐	☐	☐
Jag tycker om att jobba med människor	☐	☐	☐
Någon jag känner jobbar inom branschen	☐	☐	☐
Det finns arbetsmöjligheter	☐	☐	☐
Det är ett arbete som finns också i framtiden	☐	☐	☐
Jobbet verkar roligt	☐	☐	☐
Jag tror att jag skulle passa för jobbet	☐	☐	☐

K18b. Om nej, varför? Ta ställning till alla alternativ med 1–3 där 1 = inte alls av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = helt av samma åsikt.

	1 inte alls av samma åsikt	2 delvis av samma åsikt	3 helt av samma åsikt
Jobbet eller branschen intresserar mig inte	☐	☐	☐
Jobbet verkar inte meningsfullt	☐	☐	☐
Jag upplever att yrket inte värdesätts	☐	☐	☐
Svårt att avancera i jobbet	☐	☐	☐
Min bild är att jobbet är stressigt	☐	☐	☐
Lönenivån är för låg	☐	☐	☐
Jag har hört om negativa erfarenheter inom branschen	☐	☐	☐
Jag tror inte jag skulle passa för jobbet	☐	☐	☐
Krävande arbetstider	☐	☐	☐

K19. I framtiden vill jag gärna ha barn.

- 1 ja
- 2 nej
- 3 vet ej
- 4 jag har redan barn

K19a. Orsaken/orsakerna till att jag troligen INTE vill ha barn är: (ta ställning till alla alternativ med 1–3 där 1 = inte alls av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = helt av samma åsikt)

	1 inte alls av samma åsikt	2 delvis av samma åsikt	3 helt av samma åsikt	Kan inte säga
Världen/framtiden känns så osäker	☐	☐	☐	☐
Oro för klimatet	☐	☐	☐	☐

Tanken på att vara förälder skrämmer mig	☐	☐	☐	☐
Jag vill gärna satsa på mitt eget liv och studier/ jobb	☐	☐	☐	☐
Jag tror inte jag hittar en lämplig partner	☐	☐	☐	☐
Jag tror inte jag hittar en partner som vill ha barn	☐	☐	☐	☐
Jag är rädd för att inte ha råd	☐	☐	☐	☐
Jag tror att det är jobbigt att ha barn	☐	☐	☐	☐
Jag tror det är för stort ansvar för mig att ha barn	☐	☐	☐	☐

Annan orsak, vilken?

K20. I vilken mån håller du med om följande påståenden?

	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	inte av samma eller olik åsikt	delvis av annan åsikt	helt av annan åsikt	kan inte säga
Jag vet vad jag vill arbeta med i framtiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag oroar mig för om jag kommer att ha arbete i framtiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag oroar mig för att börja jobba inom fel bransch	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag oroar mig för hur jag ska orka i arbetslivet i framtiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag tar hellre emot tillfälligt arbete än lever på arbetslöshetsersättning om nettoinkomsten är densamma.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min egen framgång är viktigare än att tänka på andra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kommer troligen att flytta utomlands någon gång i framtiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner ångest inför framtiden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

K21. Är du rädd för att fatta fel beslut gällande din utbildning?

- 1 Ja, mycket
- 2 Ja, lite
- 3 Nej
- 4 Kan inte säga

K22. Vet du vad du vill studera efter dina nuvarande studier?

- 1 Ja, helt
- 2 Ja, lite/ungefär
- 3 Nej
- 4 Kan inte säga
- 5 Jag är ute ur studielivet

K23. I vilken mån håller du med om följande påståenden som handlar om klimatet:

	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	inte av samma eller olik åsikt	delvis av annan åsikt	helt av annan åsikt	kan inte säga
Jag känner oro för miljön/ klimatet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oron över klimatet är överdriven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klimatmedvetenhet styr, i alla fall till viss del, mina dagliga val (t.ex. gällande mat, resor, kläder)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klimatmedvetenhet pressar mig till vissa val	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Finland gör tillräckligt för klimatet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

K24. Hur tror du att Finland ser ut om 10 år?

	ja	nej	jag vet inte
Ekonomiskt går det bättre för Finland	☐	☐	☐
Det är lättare att leva som svenskspråkig i Finland	☐	☐	☐
Finland är mer mångkulturellt	☐	☐	☐
Miljön kommer att vara mer hotad än i dag	☐	☐	☐
Tekniken har löst många problem vi har i dag	☐	☐	☐
Tekniken har skapat flera problem	☐	☐	☐
Kvinnor och män är mer jämställda	☐	☐	☐

Bakgrundsfrågor

Q1. Kön

- 1 kvinna
- 2 man
- 3 annat
- 4 vill inte uppge

Q2. Ålder

Q3. Vad är postnumret för ditt bostadsområde?

Q4. Huvudsaklig sysselsättning just nu (välj ETT alternativ):

- 1 Grundskola (högstadiet)
- 2 Gymnasium
- 3 Yrkesutbildning
- 4 Yrkehögskola
- 5 Universitet
- 6 Annan utbildning/skola
- 7 Ungdomsverkstad
- 8 Arbetar
- 9 Arbetslös
- 10 Annat

Q5. Går/gick du i grundskolan på:

- 1 Svenska

- 2 Finska
- 3 Annat språk (t.ex. utomlands)

Q6. Med vem/vilka bor du? (ange ett alternativ)

- 1 En förälder eller annan vårdnadshavare
- 2 Två eller flera förälder eller vårdnadshavare, ett hem
- 3 Två eller flera förälder eller vårdnadshavare, två eller flera hem
- 4 Make/maka, sambo eller partner och barn
- 5 Make/maka, sambo eller partner utan barn
- 6 Eget/egna barn
- 7 Ensam
- 8 Annan boendeform

Q7. Vilken är din mammas utbildningsnivå? (Den högsta nivån antecknas)

- 1 Grundskola (slutade efter nian)
- 2 Gymnasium
- 3 Yrkesskola eller motsvarande efter grundskolan (någon form av yrkesutbildning, ANDRA STADIET)
- 4 Utbildning efter gymnasiet, INTE högskola eller universitet (yrkesstudier)
- 5 Utbildning efter gymnasiet, högskola eller universitet (t.ex. Arcada, Hanken, Novia, Åbo Akademi, dvs TREDJE STADIET)
- 6 Vet ej

Q8. Vilken är din pappas utbildningsnivå? (Den högsta nivån antecknas)

- 1 Grundskola (slutade efter nian)
- 2 Gymnasium
- 3 Yrkesskola eller motsvarande efter grundskolan (någon form av yrkesutbildning, ANDRA STADIET)
- 4 Utbildning efter gymnasiet, INTE högskola eller universitet (yrkesstudier)
- 5 Utbildning efter gymnasiet, högskola eller universitet (t.ex. Arcada, Hanken, Novia, Åbo Akademi, dvs TREDJE STADIET)
- 6 Vet ej

Q9. Känner du dig MEST som:

- 1 Svenskspråkig
- 2 Tvåspråkig (svenska-finska)
- 3 Finskspråkig
- 4 Trespråkig
- 5 Annat

Q10. Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100: Din familj/ dina familjer

Svenska
Finska
Engelska
Övriga språk

Q10b. Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100: Dina vänner

Svenska
Finska

Engelska
Övriga språk

Q10c. Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100: På dina hobbyer/fritidaktiviteter

Svenska
Finska
Engelska
Övriga språk

Q10d. Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100: På stan/ i byn (t.ex. i olika servicesituationer)

Svenska
Finska
Engelska
Övriga språk

Q10e. Vilket/vilka språk talar du med följande: Uppskatta i procent hur du använder olika språk, så att den totala procenten blir 100: I sociala medier

Svenska
Finska
Engelska
Övriga språk

Q11. Känner du dig som del av en minoritet? (ja/nej)

- 1 Ja
 2 Nej

Q11b Om ja, varför? (FLERA alternativ kan väljas)

- 1 För att jag talar svenska
 2 För att jag talar ett annat språk än finska eller svenska
 3 På grund av min kulturella/etniska bakgrund
 4 På grund av min religion
 5 På grund av min livsstil
 6 På grund av en funktionsvariation eller en långvarig sjukdom
 7 På grund av min sexualitet eller könsidentitet (HBTQIA+)
 8 På grund av min hudfärg
 9 På grund av mitt utseende (t.ex. klädstil el. dyl)

